

I samarbeid med

Prosjektbeskrivelse, Café Exit - Narvik

FREMOVER

Mandag 16. september 2013 - Uke 38 - Nr 213 - Årgang 111 - Løssalg 25,- - fremover.no

VI HAR FLYTTET til Fagernesveien 56
Velkommen!
HANESETH
ELEKTROENTREPRENØR
76 95 55 50 - www.haneseeth.no

Meningen med livet

Nå lukter det svidd
Tre kamper – tre seire. Det lukter svidd av Arctic Eagles en uke før hockey-alfvoret tar til. **SIDE 16-17**

Digger stein
Odin Johan Widsteen og Bendik Swint Edvardsen var to av de mange som lærte mer om stein i helga. **SIDE 25**

Etter selv å ha levd et beinhardt liv, hjelper de nå andre til å komme på rett kjøll. – Det er dette som gir livet mening, sier Siv Elin Reitan. **SIDE 4 OG 5**

Foto: Nils-Norvald

Nettverkstilbud til tidligere rusavhengige, mennesker med psykiske problemer, og andre vanskeligstilte

V. Hårvik og Siv Elin Reitan
MARBORG

Grilling ved Kafé X Tromsø

Grilling ved Kafé X Tromsø	2
Innledning	4
Bakgrunn - generell.....	4
Café Exit - Narvik	5
Formålet med et rusfritt møtested	5
Hovedmålgruppe.....	5
Sekundærmålgruppe	5
Krav til brukere av kafeen/møtestedet.....	6
Beskrivelse av samarbeidet med Narvik kommune	6
Oversikt over eksisterende og kommende tilbud i prosjektet	6
Tilbud allerede på plass i prosjektet i 2013.....	6
Tilbud som etableres i 2014	6
Tilbud som etableres på sikt.....	6
Ansatte/frivillige i arbeidstrening	7
Aktiviteter og arbeidstrening	7
Mulige samarbeidspartnere	7
Samarbeid med NAV	8
Samarbeid med rusbehandlingstilbud og fengsel	8
Antall mulige brukere av tilbudet	8
Økonomi.....	9

Innledning

Ustabile eller manglende sosiale nettverk samt aktivitets og fritidsproblemer, representerer for mange rusavhengige et av de største problemene med å bli (re)habilitert. Brukerstyrte, rusfrie møtesteder med arbeidstrening har, blant annet i Tromsø¹, vist seg som meget effektive tiltak for å bedre på dette.

Videreføring og videreutvikling av det allerede igangsatte brukerstyrte, rusfrie møtestedet i Narvik vil være en del av den totale rehabiliteringen for rusavhengige i Narvik kommune, og vil samtidig kunne gi den enkelte deltager noe å fylle hverdagen med. Særlig for de som engasjerer seg i driften, og ønsker å jobbe frivillig med å holde tilbudet åpent.

Bakgrunn - generell

Brukerorganisasjonen MARBORG har sammen med RIO² i flere år jobbet med drift og utvikling av tilsvarende tilbud i Tromsø, via Kafé X. Dette arbeidet startet allerede i 2003 på frivillig basis og uten finansiering, noe som ligner svært på etableringen av Kafé Exit i Narvik. I Tromsø har Kafé X vært ekstremt viktig både for organisasjonenes vekst, men også i forhold til etablering av andre tilbud som arbeidstrening og rusfrie botilbud rettet mot den samme brukergruppen. Ikke minst har tilbudet vist seg å være helt avgjørende for mange rusavhengige i en tilfriskningsfase, og det er en rekke tidligere rusavhengige i Tromsø som takker Kafé X for at de fortsatt er rusfrie.

I Tromsø er det en stor, etablert gruppe av rusavhengige i tilfriskning som bruker kafeen/møtestedet til daglig, og antall brukere øker stadig. Det vil være naturlig å forvente noenlunde samme utvikling ved et tilsvarende tilbud i Narvik, men med lokale tilpassninger. Det må likevel jobbes med stor tålmodighet og med et langsiktig perspektiv ved etableringen av denne type tilbud.

I Tromsø har vi, i tillegg til offentlige tilskuddsmidler, hatt bred støtte fra næringsliv og kommune, både økonomisk og skal vi si moralsk. Dette har vært svært viktig i forhold til å etablere det nåværende aktivitetsnivået ved kafeen, og er en måte å jobbe på som vi ønsker å videreføre til tilbudet i Narvik. Det er allerede oppnådd kontakt og dialog med lokalt næringsliv i Narvik, og som også er i gang med å

I tillegg til å være et tilbud til personer som har eller har hatt rus eller psykiske problemer, vil kafeen/møtestedet være åpen for alle "vanlige" mennesker i Narvik by. Ansatte i oppfølgingstjenestene i Narvik kommune vil også være velkomne gjester ved tilbudet. På denne måten skapes muligheten for å etablere nye

---

¹ Kafé X drives av RIO og MARBORG, samarbeid med Tromsø Kommune www.kafex.no

² MARBORG – Brukerorganisasjon for LARiNord www.marborg.no

RIO- Rusmisbrukernes interesseorganisasjon www.rio.no

uformelle nettverk til støtte for den enkelte i dennes (re)habiliterings prosess, samtidig som det å ha hatt rusproblemer avmystifiseres og gjøres mindre skremmende.

Café Exit - Narvik

Høsten 2012 bestemte tre tidligere rusavhengige i Narvik, at de ville starte et rusfritt møtested/kafé. De ønsket å etablere et sted der tidligere rusavhengige kunne komme sammen og dele erfaringer, og samle styrke fra hverandre i arbeidet med å komme seg tilbake til samfunnet. En annen viktig grunn for oppstart av kafeen var at det ikke fantes tilsvarende tilbud til denne gruppen mennesker i Narvik kommune.

08. oktober 2012 startet Café Exit opp med driften, da annenhver tirsdag fra klokken 18-21. I januar 2013 ble det, etter ønske fra kafeens brukere, bestemt at det skulle holdes åpent hver tirsdag, noe som ble opprettholdt fram til mai, da det ble utvidet med også helge-åpent. Fra da av har åpningstidene vært hver tirsdag 18-21 og lørdag 12-15. Det vil etter nyttår bli gjort forsøk med å også holde åpent søndager.

Formålet med et rusfritt møtested

- Å videreføre og utvide en fast, rusfri møteplass hvor tidligere rusavhengige, mennesker med psykiske problemer og andre samles til sosialt samvær, uformelle samtaler, og for å utveksle erfaringer i forhold til å jobbe mot varig rusfrihet.
- Å på sikt etablere en arbeidstreningarena der tidligere rusavhengige kan prøve ut sine ferdigheter, fylle dagen med noe meningsfylt, samt være til nytte, særlig i en tidlig rusfri fase³
- Kafeen/møtestedet skal være et utgangspunkt for å skape og opprettholde rusfrie nettverk, samt i den grad det er mulig, arrangere felles sosiale aktiviteter
- Kafeen/møtestedet skal på sikt etablere gratis⁴ tilgang til deltagelse på fritids og kultur aktiviteter for sine brukere, og gjennom punktene over, øke muligheten for sosial integrering

Hovedmålgruppe

Tidligere rusavhengige, mennesker med psykiske problemer eller andre utfordringer i forhold til integrering inn i "normalsamfunnet." Og som nylig er blitt er rusfrie eller er i en prosess frem mot varig rusfrihet.

Sekundærmålgruppe

Alle beboere i Narvik kommune.

"Vanlige mennesker" vil, i alle fall på sikt, være en viktig del av kafeen/møtestedet, og er nødvendige deltagere for å oppnå målet om etablering av uformelle private nettverk.

³ Særlig de to første årene av en rusfri tilværelse

⁴ Gratis for den enkelte deltager

Krav til brukere av kafeen/møtestedet

Kafeen/møtestedet er en rusfri møteplass. Det er avgjørende at ingen trenger å forholde seg til ruspåvirkede mennesker når de besøker plassen. Ellers forventes det kun helt vanlig folkeskikk.

Beskrivelse av samarbeidet med Narvik kommune

- ✓ MARBORG eier og driver prosjektet inneholdende kafeen/møtestedet
- ✓ Narvik kommune hjelper til økonomisk, f.eks. i forhold til lokaler og strøm mm, samt deltar i styrings og ev. prosjektgruppe

Oversikt over eksisterende og kommende tilbud i prosjektet

Tilbud allerede på plass i prosjektet i 2013

- ✓ Café Exit inneholder allerede følgende tilbud:
  - Gratis mat og kaffe til alle kafeens/møtestedets brukere
  - Sosialt treffpunkt for tidligere rusavhengige i Narvik
  - Tilbud om aktiviteter; Billiard, dart, bordtennis mm.
  - Tilgang til datamaskin for søknadsskriving og lignende, samt for å benytte internett til div praktiske behov
  - Tilbudet er i dag åpent to dager i uka, på kvelds og dagtid

Tilbud som etableres i 2014

- ✓ En (eller flere) person(er) ansettes, om ønskelig i en mindre stilling(er), for å ha hovedansvar for tilbudet.
- ✓ Økte åpningstider, og arbeid for å inkludere flere frivillige
- ✓ Videre tilbud:
  - Etablering av fysisk trening, eventuelt i samarbeid med eksisterende tilbud som fyller samme oppgave. Eksempler kan være svømmehall, volleyball og andre lagspill der alle kafeens/møtestedets brukere kan delta

Tilbud som etableres på sikt

- ✓ Tilbud om felles sosiale aktiviteter; kino, teater, sportsarrangementer, hytteturer, bowling, bordtenning, billiard, volleyball, med mer
- ✓ Gratis billetter til sportsarrangementer, konserter, kino, teater og andre kulturtilbud
- ✓ Tilgang til praktisk hjelp og rådgiving fra representanter fra MARBORG

Ansatte/frivillige i arbeidstrening⁵

Det vil være nødvendig med en person med hovedansvar for etablering og drift av tilbudet. Denne må aller helst ansettes gjennom prosjektmidler, kanskje som en delstilling, og må ha egen, tilbakelagt ruserfaring.

Frivillige som mottar arbeidstrening ved Café Exit skal i hovedsak, og særlig i første omgang, være rusfrie tidligere rusavhengige fra Narvik området.

Det vil i første omgang bli lagt stor vekt på å hovedsakelig rekruttere frivillige, for så å gradvis utvide tilbudet som et arbeidstreningstilbud. Dette tenkes gjort gjennom lønnede delstillinger, samarbeid med NAV, kommune, og andre. Førsteprioritet på ansettelser vil da være de tidligere rusavhengige som frem til nå har drevet tilbudet, og som allerede har vist seg egnet som ansatte i lønnede stillinger.

Også andre, uten rus bakgrunn vil kunne benyttes som frivillige, men det er viktig at det i første del av driften er stor overvekt av rusfrie, tidligere rusavhengige. Dette siden tilbudet på mange måter faller inn under beskrivelsen "likemannsarbeid", og at eieforhold til tilbudet er en grunnstein i brukerstyringsmetoden. Det er også en meget stor signalverdi i det at de som har kommet seg ut av en rusavhengighet, er synlige som gode eksempler på at "det nytter å bli rusfri".

På sikt vil både pårørende og personer uten relevant tilknytning til rusmiljøet, studenter fra videregående og høyskoler, samt personer som skal avtjene samfunnstjeneste⁶ kunne jobbe som frivillige ved kafeen/møtestedet.

Aktiviteter og arbeidstrening

Etablering av tilrettelagte arbeidstreningplasser gjennom brukerorganisasjonene er noe MARBORG ser på som et viktig alternativ til andre arbeidstreningstilbud. Dette særlig siden vi har god erfaring med å tilby denne type tilbud fra før av, samt at dette også er en del av det tilsvarende tilbudet i Tromsø. **Vi tenker at det i første omgang skal drives frivillig arbeid, og at det allerede nå har utkrystallisert seg særlig engasjerte tidligere rusavhengige som fremstår som egnet til, og i behov av, tilrettelagt arbeidstrening i trygge omgivelser.**

Mulige samarbeidspartnere

Det vil, særlig på sikt, være naturlig å samarbeide med alle som jobber med noenlunde samme målgruppe og som har noenlunde samme mål som kafeen/møteplassen, lokalt i Narvik. Men det viktigste er i første omgang å få etablert tilbudet, med faste åpningstider, helst hver dag. Erfaringer fra Tromsø er at dersom

⁵ Ved Kafé X er alle frivillige, men i praksis er mange «i arbeidstrening», derav begrepet

⁶ Det er allerede flere som har gjennomført samfunnsstraff ved Café Exit

tilbudet er åpent kun noen få dager i uka, blir også antall brukere av tilbudet lavere og mer sporadisk, og det oppstår forvirring rundt åpningstider, tilbud mm.

Samarbeid med NAV

I konseptet ligger også store muligheter til samarbeid med NAV. Eksempelvis kan enkelte av de frivillige ha arbeidsavklaringspenger, være i kvalifiseringsprogrammet eller lignende⁷. Dette vil særlig være aktuelt der den enkelte har liten eller ingen arbeidserfaring, eller der vedkommende har vært lenge utenfor arbeidsmarkedet.

Samarbeid med rusbehandlingstilbud og fengsel

Siden kafeen/møtestedet skal være helt rusfritt, og etter mal fra Kafé X, vil lokale rusbehandlingstilbud samt nærliggende fengsel være naturlige samarbeidspartnere. Det å få på plass at rusavhengige etter endt behandling eller soning jobber frivillig og/eller benytter stedet som et ledd i sin vei mot varig rusfrihet, vil være svært viktig for at den enkelte deltager skal klare å holde seg rusfri over tid.

Antall mulige brukere av tilbudet

Det er vanskelig å skulle anslå et mulig antall brukere i Narvik, erfaringer fra Tromsø tilsier at tallet nok kan ligge noe lavt, særlig det første året. Likevel fremstår ett anslag på 2-3 faste frivillige, og 5-10 besøk pr dag, som sannsynlig i oppstartsfasen. Café Exit har allerede overgått disse anslagene ved å ha et gjennomsnittlig besøk på 10 – 15 personer de dager de har åpent.

At denne type tilbud er nødvendig, er hevet over en hver tvil. Det å skape et skille mellom aktive og tidligere rusavhengige er ekstremt viktig dersom man skal ha håp om at den enkelte skal kunne holde seg rusfri over tid. Særlig er den første rusfrie perioden vanskelig for de fleste, og det er særlig her at et brukerstyrt, rusfritt møtested vil vise seg viktig.

Se neste side for budsjett.

---

⁷ Ved kafé X har en rekke av de frivillige i arbeidstrening deltatt gjennom NAV tiltak

Økonomi

Budsjettet dekker ett års drift, og vil sannsynligvis være tilsvarende i årene 2015-2016. Økning i antall deltagere i arbeidstrening vil likevel kunne skape behov for ytterligere lønnsmidler i prosjektperioden.

Utgiftsposter 2014	Sum
Brukerstillinger (100 %, fordeles på flere ansatte)	500 000
Reise og arrangementsutgifter	10 000
Konsulent tjenester (frikjøp av daglig leder og leder kafé X)	30 000
Trykksaker, publikasjoner	10 000
Investeringer i inventar og utstyr	20 000
Driftsutgifter (Husleie, kaffe, mat og lignende)	200 000
Andre utgifter: drift og administrasjonskostnader (10 %)	77 000
SUM Prosjektkostnader	847 000

Vidar Hårvik   Daglig leder MARBORG

Siv Elin Reitan   Café Exit - Narvik